

Afvalsector wil af van bioplastics

Het klinkt ideaal: biologisch afbreekbaar plastic. Maar het spul verpest volgens afvalverwerkers de recycling. Zij willen er daarom vanaf. Milieu-experts bepleiten juist meer innovatie.

Bart van Zoelen
DUURZAAMHEID

Bij de duurzame supermarktketen Ekoplaza zijn zelfs de slavinken erin verpakt, luchtdicht en dagenlang houdbaar. Bioplastics met een logo in de vorm van een klempiant zijn composteerbaar en mogen daarom bij het groenafval. Ze worden vergist tot groengas. Bacteriën of schimmels zetten ze volledig om in water, CO₂ en compost. Dat ruikt lekker op!

Maar de afvalbranche heeft het helemaal gehad met deze afbreekbare plastics. "Een vervelend te communiceren standpunt, maar het moet toch gezegd worden," vindt directeur Dick Hoogendoorn van de Vereniging Afvalbedrijven. "Het is een boodschap aan de verpakkende industrie. We willen voorkomen dat dit verder gaat groeien."

De afvalverwerkers stellen voor het gebruik van composteerbare plastics te ontmoedigen door ze duurder te maken.

Verwarring gegarandeerd

De composteerbare plastics zorgen namelijk voor verwarring, zegt Hoogendoorn. Want ook plastics gemaakt uit plantaardige grondstoffen als suikers of zetmeel gaan door het leven als bioplastics, maar dan omdat ze een CO₂-besparend alternatief zijn voor de fossiele grondstoffen waar plastic traditioneel van wordt gemaakt. Deze 'biobased' plastics, maar ook de vanouds uit aardolie gemaakte plastics, mogen beslist niet in de gft-bak. Ze zijn niet biologisch afbreekbaar, compost wordt door zulke plastics in één klap waardeloos.

Om het nog ingewikkelder te maken: bij de recycling zitten de composteerbare plastics alleen maar in de weg. De afvalbedrijven noemen het een 'stroom' - een kleine portie die zich niet laat vermengen met de bulk van het plastic afval. Bij de biobased plastics gaat dat wel. De afvalverwerkers willen het systeem van verpakking en hergebruik overzichtelijk houden: alle kaarten op recycling, alle plastics in één afvalbak.

Hoogendoorn: "Voor de consument is het nu een ratjetoe." Ook de grote sorteermachines die bijvoorbeeld bij het Amsterdamse afvalenergie-

bedrijf AEB de afvalscheiding meer en meer overnemen, kunnen volgens hem niet goed overweg met de composteerbare plastics. "Je hebt er niets aan." De afvalbedrijven willen maar een paar uitzonderingen maken, voor zakjes op het aanrecht om gft op te sparen bijvoorbeeld, of voor festivals waar alle bekertjes van dezelfde soort plastic zijn.

Weggooiwijzer

Het is alleen zeer de vraag of we er verstandig aan doen om composteerbare plastics uit te bannen. Christiaan Bolck, onderzoeker van biobased materialen aan de Universiteit Wageningen, stuit al meteen op een paar misvattingen bij de afvalbranche. Volgens hem laten ook de composteerbare plastics zich wel degelijk goed recyclen. "En je kunt er ook goed biogas van maken."

Hij snapt wel dat het nu niet loont voor de afvalbedrijven om composteerbare plastics te recyclen: er zijn weinig composteerbare plastics in omloop, niet eens een half procent van de totale Nederlandse plasticproductie. Nog te weinig voor de afvalbedrijven en hun sorteermachines. Maar die kunnen dat technisch wel, zeggen Bolck en ook AEB. Maar komt het ooit zover als deze veelbelovende plasticsoort nu de kop wordt ingedrukt? Zoals Ekoplaza zegt: het is een kip-of-eikwestie.

En of het onduidelijk is voor de consument? Volgens Bolck valt dat nog te bezien. In Wageningen wordt momenteel onderzocht of een 'weggooiwijzer' kan helpen. "Het kan weleens zo zijn dat consumenten die zich beter bewust worden van de verschillen tussen verpakkingsmaterialen hun afval ook beter gaan scheiden." Als je het Bolck vraagt, kunnen composteerbare plastics ook een oplossing zijn voor de verpakkingen die met de huidige technieken nog nauwelijks gerecycled kunnen worden, omdat ze bijvoorbeeld uit laagjes van verschillende kunststoffen bestaan.

De composteerbare plastics kunnen bovendien de vervulling door fossiele plastics terug-

dringen. Het gaat Bolck daarom veel te ver om maar meteen de hele ontwikkeling van nieuwe materialen tot staan te brengen. "Deze keuze lijkt erop gericht om de dinosaurussen te laten voortleven."

Ook de Plastic Soup Foundation is kritisch. Deze week bleek nog maar eens dat de oeverloze plasticmassa die samenbalt in de Grote Oceaan vier keer groter is dan gedacht en exponentieel groeit. Juist de afvalbranche zou meer kunnen doen, vindt de milieuorganisatie. De kwaliteit van gerecycled plastic is matig. Alle beloftes om meer te recyclen hebben de honger naar nieuw plastic niet kunnen stillen.

Illegale stort

"Het wordt alleen maar meer, meer, meer en nog veel te vaak voor eenmalig gebruik. Dit jaar werd wereldwijd 360 miljard kilo plastic geproduceerd. Over zeven jaar komen we aan de 500 miljard kilo," zegt Jeroen Dagevos van de Plastic Soup Foundation.

Daarom vindt ook hij het te brusk om het gebruik van innovatieve materialen te staken. In het koude zeewater vergaan composteerbare plastics nauwelijks. "Maar zelfs in Zuid- en Oost-Europa belandt nog heel veel op illegale stortplaatsen."

Daar schelen composteerbare plastics wellicht een slok op een borrel, zeker als de techniek zich verder ontwikkelt (zie kader). "Plastics met een korte levensduur die daarna verdwijnen kunnen dan toch interessant zijn." Alles beter dan volhouden in uit aardolie gemaakte plastics waarvoor op geen enkele manier is stilgestaan bij de vraag waar ze na gebruik terecht komen. "Bekijk dat dan eens eerlijk."

De afvalverwerkers willen het overzichtelijk houden: alle kaarten op recycling, alle plastics in één bak

Broeihoop vereist

Composteerbare plastics zijn geen oplossing voor zwerfvuil. Ze zijn namelijk ontworpen om af te breken in industriële composteerinstallaties, een broeiende hoop van 60 graden met een hoge luchtvochtigheid. Daar vergaan ze binnen twaalf weken. Dat is althans de Europese norm om het keurmerk met het klemplantje of het OK Compost-iogo te mogen dragen. Soms zijn ze na twee weken al niet meer terug te vinden. In de vrije natuur of op een composthoop vergaan deze plastics langzamer, al zijn hiervoor ook nieuwe normen in de maak. Maar de afvalbedrijven willen composteerbare plastics liefst helemaal niet hebben, zelfs niet in de gft-bak. Ze beklagen zich dat harde en grove stukken, zoals bloempotjes en tafellakens, veelal in de compost achterblijven.

Een stortplaats voor gewoon plastic waar de op een plaats om te worden te vinden zijn.
© GETTY IMAGES